

14.2.2019

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausunto ajoneuvojen liikennekelpoisuuden valvonnasta annetun Valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

A-Katsastus Oy haluaa kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

A-Katsastus **ei kannata ehdotettuja muutoksia** seuraavilla perusteilla:

1. O2-luokan perävaunut

O2-luokan perävaunuihin kuuluvat mm. henkilö- ja pakettiautoilla vedettäväksi tarkoitetut jarrujärjestelmällä varustetut autojen kuljetustrailerit, asuntovaunut sekä hevosien, veneiden tai tavaroiden kuljetuksiin tarkoitetut perävaunut.

On myös hyvä huomioida, että O2-luokan perävaunuja käytetään yleisesti vaarallisten aineiden (VAK/ADR) kuljetuksiin, kuten räjähteiden kuljetuksiin.

O2-luokan perävaunujen kokonaismassa voi olla jopa 3 500 kg. Näiden yhdistelmien tieliikenteessä yleisesti käytetyt suuret kokonaismassat sekä Suomen vaihtelevat sääolosuhteet asettavat yhdistelmien turvalliselle liikkumiselle suuria haasteita. Erityisen tärkeää on varmistaa, että perävaunujen jarrujärjestelmä toimii suunnitellusti ja tehokkaasti myös lumisissa ja jäisissä olosuhteissa. Hyvänä esimerkkinä voidaan pitää perävaunujen jarrujen puoltamista, josta voi pahimmillaan aiheutua ns. ”linkkuveitsi-ilmiö” eli perävaunu kääntyy liukkaalla tiellä jarrutustilanteessa poikittain vastaantulevan ajoneuvon eteen.

Voimassa oleva perävaunujen katsastusvelvollisuus ehkäisee jarruista aiheutuvia onnettomuuksia tehokkaasti. Kuten ehdotuksesta ilmenee, jarruvikoja on katsastuksissa havaittu vuosittain yli 10 000 perävaunussa, joka vastaa neljäsosaa kaikista katsastetuista perävaunuista. Valitettavasti perävaunun jarrujen kunnon varmistaminen ilman jarrudynamometriä on erittäin vaikeaa, telillä varustettujen perävaunujen osalta käytännössä mahdotonta. On selvää, että ilman katsastusvelvollisuutta merkittävä osa näistä viallisista perävaunuista on jatkossa liikenteessä.

Myös perävaunun runkorakenteet (sisältäen esim. hevoskuljetusperävaunujen lattiarakenteet), akselistot ja vetolaitteet ovat Suomen vaativissa olosuhteissa kovilla. Näiden tarkastus edellyttää ammattitaitoa, josta osoituksena on merkittävä määrä havaittuja vikoja perävaunujen katsastuksissa. Myös perävaunun renkaiden ja valovikojen suuri määrä katsastuksissa osoittaa osaltaan katsastuksen tarpeellisuuden.

Ehdotuksen yhtenä perusteluna katsastusvelvollisuudesta luopumiselle on se, että EU:n katsastusdirektiivissä ei ole määrätty O2-luokan perävaunuille katsastusvelvollisuutta. Tämä on täysin ymmärrettävää, koska EU:n eri maiden olosuhteet ovat toisistaan merkittävästi poikkeavia. Direktiivi on aina kompromissi, joka huomioi mahdollisimman pitkälle kansalliset tarpeet. Tätä varten katsastusdirektiivi on nimenomaan tehty vähimmäisdirektiiviksi, joka sallii tarvittavat kansalliset poikkeukset esimerkiksi perävaunujen osalta.

Ehdotuksessa perustellaan muutosta autoilijoille aiheutuvilla kustannuksilla katsastusmaksujen, katsastuspaikalle matkustamisen sekä menetetyn vapaa-ajan myötä. Perävaunujen katsastus suoritetaan kuitenkin pääsääntöisesti yhtä aikaa vetoauton kanssa, jolloin katsastuspaikalle matkustamisesta ei synny ylimääräisiä kuluja, eikä vapaa-aikaa menetetä. Perävaunun katsastusmaksu on ehdotuksen mukaan keskimäärin 40 euroa. Koska perävaunut katsastetaan joka toinen vuosi, on autoilijoille syntyvä säästö vuositasolla vain noin 20 euroa.

A-Katsastuksen näkemyksen mukaan ehdotukseen sisältyy erittäin suuria liikenneturvallisuusriskejä, mutta hyvin vähäisiä taloudellisia etuja autoilijoille. Lisäksi menetetään mahdollisuus kontrolloida perävaunuihin käyttöönoton jälkeen tehtäviä muutoksia. A-Katsastus pitääkin perävaunujen katsastusvelvollisuutta jatkossakin perusteltuna.

2. Yli 40-vuotiaat ajoneuvot

Kuten ehdotuksessa mainitaan, yli 40-vuotiaiden ajoneuvojen vuotuinen ajosuorite on kohtalaisen vähäinen. Ehdotuksessa ei kuitenkaan ole huomioitu katsastusvelvollisuuden poistamisesta mahdollisesti aiheutuvia lain ”porsaanreikiä”. Nämä liittyvät erityisesti ajoneuvojen rakenteluun ja autoveroon.

Ei ole kovin harvinaista, että määräaikaiskatsastuksessa havaitaan liikenneturvallisuuden kannalta vaarallisia muutoksia ja katsastus tämän johdosta joudutaan hylkäämään. Ilman katsastusvelvoitetta tällaisten muutosten havaitseminen liikennevalvonnassa lienee vain teoreettinen mahdollisuus.

Määräaikaiskatsastus on ollut myös tehokas valvontakeino autoveron kiertämiseen liittyvissä rakentelutapauksissa. Näissä on ollut kyse siitä, että vanha Suomessa rekisteröity auto on korvattu uudemmilla osilla ja väitetty että yli puolet osista on vanhasta Suomeen rekisteröidystä autosta, jolloin uutta autoveroa ei ole tullut maksuun. Tällaisia tapauksia, joissa Suomessa rekisteröidystä vanhasta autosta ei todellisuudessa ollut mitään jäljellä, paljastui joitain aikoja sitten merkittävä määrä nimenomaan määräaikaiskatsastuksen ansiosta. On oletettavaa, että ehdotettu muutos ainakin joissain määrin lisää tällaista vilpillistä toimintaa.

A-Katsastuksen näkemyksen mukaan yli 40-vuotiaiden ajoneuvojen katsastusvelvollisuus on jatkossakin perusteltua.

A-Katsastus Oy

Hannu Pellikka

Tekninen johtaja